

ANNE-BABA TUTUMLARI

Anne-baba tutumları; anne ve babanın çocuklarını yetiştirirken kullandığı; tutum, davranış ve yöntemlerin bütünüdür. Aslında anne babalar bunu yaparken; yetiştirilme tarzları, sahip oldukları sosyo-kültürel değerler, toplumsal normlar, yaşamış olduğu coğrafya, anne-babanın eğitim seviyesi ve yaşanmışlıklardan (travmatik olaylardan) etkilenebilir. Bu tutumları 4 ana başlık altında toplayabiliriz:

1. Aşırı Koruyucu Anne- Baba Tutumları
2. Aşırı Baskıcı- Otoriter Anne- Baba Tutumları
3. Aşırı Hoşgörülü Anne-Baba Tutumları
4. Demokratik Anne- Baba Tutumları
5. Dengesiz ve Kararsız Anne- Baba Tutumları
6. İlgisiz ve Duyarsız Anne- Baba Tutumları

Ebeveynlerin tutumları çocuğun kişilik gelişiminde büyük önem arz etmektedir. Çocuğun anne babasıyla ilişkiler; diğer bireylere, nesnelere ve tüm yaşama karşı aldığı tavırların benimsendiği davranış ve tutumlarının temelini oluşturur. Bu yüzden anne-babaların çocuğun karakterinin oluşmasında etken bir rol oynadığını unutmamak gerekir. Şimdi bu tutumlara detaylı bir şekilde göz atalım.

1. Aşırı Koruyucu Anne- Baba Tutumları;

korumak, kollamak normal bir anne-baba

tutumu diyebiliriz ancak çocuğun kendini gerçekleştireceği faaliyetleri engelleyecek şekilde değilse. Bu tutumda çocuklara sürekli korunmaya muhtaçmış gibi davranılır. Bu durumda çocukta “ben tek başıma bir şey yapamam, annem-babam olmazsa ben mahvolurum!” mesajı oluşturur. Bu ifadeler her ne kadar masum bir durummuş gibi görünse de hiçbir anne babanın isteyeceği bir davranış şekli değildir. **Bu tutumla yetiştirilmiş çocukların; Sosyal ilişkileri zayıftır. Öz güveni düşüktür. Kendi kararlarını kendileri veremezler. Sürekli onaylanma ihtiyacı duyarlar. Karşılaştıkları güçlükler karşısında beceriksiz tavırlar sergilerler. Hayatlarının her alanında kendilerini koruyacak birilerini ararlar. (evlendiklerinde eşlerini koruyucu bir melek gibi görürler).**

Sevgili anne-babalar çocuklarınızı koruyun, kollayın, sevin ama çocuklarınıza siz olmadan da hayatını devam ettirebilecek beceriler kazandırın.

2. Aşırı Baskıcı-Otoriter Anne- Baba Tutumları;

Bu anne-baba tutumunda çocuklara emir verme, kural koyma çok sık uygulanır. Bunlar yapılırken de çocukların istekleri, onların düşünceleri ve fikirleri anne- baba tarafından kabul edilmez. Böyle tutum sergileyen ailelerde fiziksel ceza, çocuğu bir şeylerden mahrum bırakma, sözel saldırganlık, psikolojik ihmal ve duygusal ihmale çok sık rastlanabilir. **Bu tutumla yetiştirilmiş çocuklarda; düşük**

benlik algısı, sosyal ilişkilerde zayıflık, tek başına karar verme de güçlük, içe kapanıklık gibi davranışlar görülebilir.

3. Aşırı Hoşgörülü Anne- Baba Tutumları;

anne –babaların çocuklarının özgüveni gelişsin, dışa dönük olsun diye yaptığı çok yanlış bilinen bir tutumdur. Çocukların özgüvenini geliştirmek için hoşgörülü olmalıyız doğru ancak bunu yaparken karşıdaki insanın da haklarını gözetmemiz gerektiğini, onların düşüncelerine de saygı duymamız gerektiğini, onların da kişisel sınırlarının olduğunu çocuklarımıza hatırlatmak gerekir. Bu tutumda anne-babalar çocuğun isteklerini hiçbir şekilde reddetmezler, çocuklarının istediklerine herhangi bir sınırlandırma getirmeksizin kabul ederler. Kimi ailelerde aile içi disiplin yok denecek kadar azdır.

Bu tutumla yetişen çocuklar genelde şımarık ve kuralsız olurlar. Başkalarının özeline saygı duymazlar. Benmerkezci

olurlar. Anne-babaya karşı sorumsuz ve saldırgan davranışlar sergileyebilirler.

4. Demokratik Anne- Baba Tutumları;

Bu tür ebeveyn yaklaşımında, ana-baba çocuklarını destekler ama bunun yanında sınırlarını koymasını da ihmal etmez ve onların hareketlerini kontrol eder. İstek ve görüşlerini açık ve anlaşılır bir şekilde dile getiren ebeveyn, çocukla sıcak bir iletişim içindedir. Çocuğuyla birebir ilişki içindeyken ona karşı ilgilidir ve ona aktif dinleme uygular. Böyle bir ana baba yaklaşımı, çocuğa başarılı bir sosyal gelişim için gerekli olan ortamı hazırlamış olur.

Demokratik aile tutumunda, çocukların uyulması gereken kurallar ve standartlara uymalarına yardım edilir. **Ana babalar** çocukların, çocuklar ana babaların görüşlerine değer verirler. Haklar karşılıklı olma temeline dayandırılır. Sorumluluk bilinci yanında çocuğun bağımsız bir kişilik geliştirmesi desteklenir. **Demokratik aileler**, hoş görülü, güven verici ve destekleyici bir tutum içinde, çocuğun da kabul edeceği mantıklı bir denetime başvururlar. Kesin sınırlamalar yerine, çocuğa söz ve tercih hakkı veren seçenekler sunar ve bu anlayış doğrultusunda isteklerde bulunurlar.

5. Dengesiz ve Kararsız Anne-Baba

Tutumları; Bu anne baba tutumunda anne babadan biri merhametli ve aşırı hoşgörülü, diğeri ise sert ve otoriterdir. Örneğin çocuğun bir davranışını anne

onaylarken baba onaylamaz ve bu durum sık sık yaşanır. Bu tutumda, anne baba aynı davranışlara farklı zamanlarda farklı tepkiler verebilir. Anne kızgın olduğunda herhangi bir şeye izin vermezken, anne sakin olduğunda o şeye izin vermesi bu tutuma örnektir. Bu ailelerde ebeveynlerin tutumu aşırı hoşgörü ve sert cezalandırma arasında gidip gelir. Disiplinin ne zaman uygulanacağı belirsizdir. Çocuk hangi davranışın nerede ve ne zaman istenmediğini kestiremez. Bu tutumla büyütülen çocuklar, *kendilerini hiçbir ortamda rahat savunamazlar, görüşlerini açıkça söyleyemezler, iç çatışmalar yaşarlar ve önce anne babaya sonra da diğer insanlara güvenmemeyi öğrenirler. Her şeyden ve herkesten şüphelenen, dengesiz ve kararsız yetişkinler olarak yaşamlarını sürdürürler.*

6. İlgisiz- Duyarsız Anne- Baba Tutumları;

Çocuğa karşı ilgisiz, çocuğun maddi ve manevi ihtiyaçlarına karşı duyarsız, sevgi ve şefkati yetersiz, anne-baba tutumudur. Çocuğun kişiliği üzerinde en çok olumsuz etkiler bırakan anne-baba tutumu, çocuğa karşı ilgisiz ve sevgisiz olandır. *İlgisiz anne-baba tutumu, çocukların kin, düşmanlık ve endişe duygularına kapılmasına neden olmakta; kavgacı, isyankâr, saldırgan ve suç işlemeye eğilimli olabilmektedir.* Çocuk için iyi anne-baba tutumu; ne tam serbest, ne de sert ve baskıcı olmalıdır. Tutarlı- dengeli sevgi ve ilgi, çocuğun kendine güvenini ve benlik saygısını yükseltir.

KAYNAKÇA

- <https://www.fenomenpsikoloji.com/>
- <https://madalyonklinik.com/blog/anne-baba-tutumlari>
- <https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okul-onesi/Annebaba%20Tutumlar%C4%B1.pdf>
- <http://ilkgelisim.com/annebabatutumlari/>
- <https://www.cocukludunya.com/uzman-yazilari/anne-baba-tutumlari-nelerdir.html>

KORKMAYIN! İyi bir anne-babasıdır.